

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja na vse leto \$6.00
Za pol leta 3.00
Za New York celo leto 6.00
Za inosemstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 141. — ŠTEV. 141.

NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 16, 1920. — SREDA, 16. JUNIJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

ZA OSVOBODITEV POLITIČNIH ZLOČINCEV

VAŽEN SKLEP AMERIŠKE DELAVSKE FEDERACIJE. — RESOLUCIJA GLEDE DVIGNENJA BLOKAD PROTI SOVJETNI RUSIJI NI BILA SPREJETA. — PROTEST PROTI CONSKI PRISTOJBINI. — ZGRAŽANJE DELEGATOV.

Montreal, Kanada, 15. junija. — American Federation of Labor je zahtevala danes na svoji letni konvenciji od predsednika Wilsona in državnega pravdnika Palmerja, naj izpustita na prosto vse one osebe, ki so zaprte, ker so delovale proti demokratičnim idealom in tradicijam Združenih držav.

Konvencija je tudi sklenila podpirati resolucijo zveznega senatorja France-a iz Marylanda glede preklica špionažne postave.

Več delegatov je predložilo resolucije, naj delavska federacija odločno nastopi proti blokadi Rusije.

Po živahni debati je bilo pa sklenjeno, da se zaenkrat kaj takega še ne more storiti, dokler bo vstrajala sovjetska vlada pri svojih delu sovražnih doktrinah.

Konvencija je nastopila tudi proti conskim pristojbinam za pošiljanje časopisov ter izrekla moralno pomoč štrajkujočim bostonskim policajem.

Vsi delegatje so se zgražali nad newyorško zvezo trgovcev, ki so nabrali pet milijonov dolarjev za boj proti takozvanemu "closed shopu".

SMRT SLAVNE FRANCOŠKE MAKS NORDAU BO PRIŠEL V IGRALKE.

Paris, Francija, 15. junija. — Mme. Rejane, slavna francoska igralka, ki je umrla malo po polnoči danes jutraj, je bila žrtve pljučnice in njena smrt je bila posledica te bolezni. Bila je boleha na že pred časom, ko se jo je lotila zadnja bolezen.

Vsi, ki so jo poznali, so vedeli, da bo umrla, — piše Figaro. — Njena zadnja bolezen izvirala brez dvoma iz ona časa, ko je bilo izklesano njeno ime ob temelju gledališča, v katerem je igrala. Ob onem času ni rekla ničesar, a srce pretresujoč je bil smehtaj, s katerim je sprejela to zadnjo čestitko.

Mme. Rejane je bila slavna gledališka igralka ter se je prav posebno odlikovala v ulogi "Madame sans Gene". — Mudila se je tudi v Združenih državah, kjer so jo sprejeli z velikim navdušenjem.

V februarju tekočega leta jo je odlikoval sedanji predsednik francoske republike s trakom častne legije. Madama Rejane je bila rojena v Parizu leta 1857 ter je prvič nastopila na odru leta 1875.

TISOČ RUBOV PADLO.

Varišava, Poljska, 14. junija. — General Smigley se je z vsemi četi v najlepšem redu umaknil pred Rusi.

Včeraj je bilo dospelo pod varstvom svoje artilerije tisoč Rubov do reke Dnjepra, toda Poljaki so jih silovito napadli ter vse uničili. Nadaljnih dvesto so jih vjeli. Zaplenili so tudi precej municije in drugega vojnega materiala.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in sloraba, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane za preke starim izkušnim in premožnim tvičkam; kako-bo pa malim reizkušnim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave se zadanji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

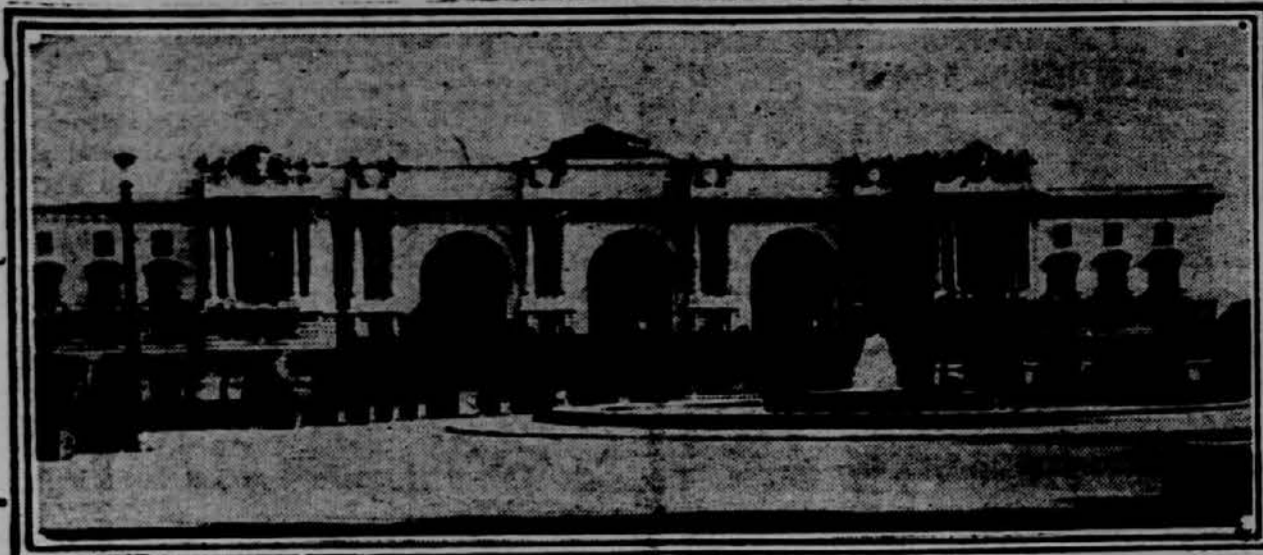
Včeraj smo računali za pošiljave jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron	\$3.75	1,000 kron	\$13.50
400 kron	\$5.00	5,000 kron	\$62.00
500 kron	\$6.25	10,000 kron	\$124.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser,
22 Cortlandt St., New York, N. Y.
Vstanovljena leta 1886.

V TEM POSLOPJU SE BO VRŠILA DEMOKRATIČNA KONVENCIJA V SAN FRANCISCO.

Copyright by Underwood & Underwood.

DR. TORRE DIAZ, MEHIŠKI POSLANIK V WASHINGTONU.

INOZEMSKI KOMENTARJI

Pariški "Temps" ne komentira ali pa se omejujejo na to, da omenjajo enostavno dejstvo.

Paris, Francija, 14. junija. — Tukajšnji list Temps omenja v svojem precej dolgem uredniškem članku nominacijo Hardinga na konvenciji republikanske stranke v Chicagu ter navaja tudi izveščke iz republikanske platforme, v kolikor se slednja tiče Lige narodov. Vzdržuje pa se vsakega komentarja glede izida republikanske konvencije ter uveljavlja le par pripravil za sestanek trajnega mednarodnega sodnega dvora, ki se bo v kratkem sestel v Haag.

Chicago, Ill., 14. junija. — Pred svojim odpotovanjem v Washington je poslal senator Hiram Johnson senatorju Hardingu naslednjo brzojavko: — Čestitam vam!

V članku se glasi, da je dosti upanja, da bo mogoče ustanoviti te sodišče ter s tem uveljaviti mir v Evropi.

Drugi listi pa so skoro pozabili na republikansko konvencijo ali pa se omejujejo na to, da omenjajo enostavno dejstvo.

Novica, da je bil nominiran senator Harding, je dospela v Pariz prepozno, da bi jo bilo mogoče objaviti v jutranjih listih in vsled tega ni bilo časopisov mogoče prebrati komentarjev.

List Gaulois je izjavil: — Presenetljivo je, da se je završilo nepričakovano, — da je bil izbran "črna konj".

AGNOSCIAN ATENTATOR.

Kairo, Egipt, 13. junija. — Danes so agnoscirali devetnajstletnega Egiptca Ibrahim Massada kot človeka, ki je vprizoril bombni atentat na egipčanskega ministrskega predsednika Tefrika Nesima pašo. Kot znano, se je atentat izjalovil.

TURŠKA POGODBA BO IZPREMENJENA.

Najvišji svet bo dovolil nekaj modifikacij. — Armenci so v velikih skrbeh vsled premirja.

Paris, Francija, 15. junija. — "Temps" je dobil iz zanesljivega vira poročilo, da je sklenil najvišji zavezniški svet nekoliko izpremeniti turško mirovno pogodbo in sicer v dobrobit Turčiji.

Adana, Turčija, 14. junija. — Premirje med Francozi in turškimi nacionalisti, ki bo trajalo 20 dni, ne bo nudilo nobenega posebnega varstva Armencem. Kristjanski prebivalci v Ciliciji so v velikem strahu. Francozi pravijo, da se morajo Armenci sami pogajati s Turki. Dne 9. junija je bilo premirje na več točkah prekinjeno in tega dne so pomorili Turki veliko kristjanov.

Carigrad, Turčija, 15. junija. — Nacionalistični voditelj Kemal paša je ravnokar končal svoje inšpekcijsko potovanje. Obiskal je Ismid fronto, obal Marmarskega morja ter fronto v Ciliciji. Spremljali so ga člani njegovega štaba.

JAPONCI V NIKOLAJEVSKU.

Honolulu, Havajsko otočje, 15. junija. — Soglasno z brezičnim brzojavnim sporočilom, ki je dospelo iz Tokija, namerava Japonska ustanoviti vojaško avtokracijo v Nikolajevsku v Sibiriji, baje radi radikalnih aktivnosti (!), ki so se baje pojavile tamkaj.

V brzojavki, ki je prišla pred enim tednom, se je glasilo, da je močna ekscidijna četa Japoncev zasedla Nikolajevsk v Sibiriji in da je prišla tjakaj potem, ko so boljševiki zasedli mesto, vprizorili tam masaker ter umorili tudi tamošnjega japonskega konzula.

NAJNOVEJŠA SENZACIJA

Erriko Caruso, slavni italijanski tenor, je komaj ušel bombi, ki je ravnala številne med poslušalci.

Prva informacija, ki je prišla v to deželo glede atentata, ki je bil vprizorjen proti Carusu, je bila vsebovana v objavi, katero je objavila Mrs. Caruso na svojem poletnem domu na Long Island.

Malo pred tem je sprejela naslednjo brzojavko od tenorja: — Najdražja!

Brez dvoma si čitala o bombi v gledišču. Jaz sem bil v svoji sobi ter nisem prav nič nanjen.

Gospa Caruso je takoj nato odposlala naslednjo brzojavko, v kateri je dala izražati svojemu prepiranju: — Hvala Bogu, da si zdrav, moj dragi Ricci. Še nikdar nisem bila v takem strahu kot sem sedaj. Čutim se za več let starejšo. Najbolj odkritosrčno poljubi in objeme. Tvoja Doro.

London, Anglija, 15. junija. — Volji vlade, da spravi skozi irsko Home Rule predlogo, se je dalo izražati v dolgi in odločni izjavi v poslanski zbornici, v kateri se je glasilo, da so prizadevanja komiteja, ki ima to predlogo v rokah, povsem iluzorna, če bi nameravala preprečiti sprejem te predloge.

HOME RULE ODREDBA.

Glavni nasprotnik posameznih točk te Home Rule predloge je bil Sir Edward Carson, ki je glasoval proti številnim deločam ter stavil druge amandamente.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasedeno po italijanski armadi. Včeraj smo računali za pošiljave italijanskih lir po sledečih cenah:

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

50 lir	\$ 3.70
100 lir	\$ 7.00
300 lir	\$19.50
500 lir	\$31.25
1000 lir	\$62.50

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali pa New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser,
22 Cortlandt St., New York N. Y.
Vstanovljena leta 1886.

DANSKE RAZMERE

Na kak način hočejo kaznovati danske oblasti delavce, ki stavkajo. — Izguba volilne pravice.

Kodanj, Dansko, 15. junija. — V času, ko se bori Amerika proti številnim stavkam, se pripravljajo Danska, da vprizori radikalne korake proti onim, ki nameravajo zastavkati.

V kratkem bo predložena državnemu zboru predloga, s katero se bo proglašilo kot neveljavno vsako stavko, ki je v stanju škodovati javnosti in prestopke te postave naj bi se ne kaznovalo s kaznimi, temveč s tem, da se odreče vsem stavkarjem njih politične pravice. (To je čisto enostavna avtokracija.)

Vspricho dejstva, da je socialistična stranka v poslanski zbornici v manjšini in da bo vsled tega poslanska zbornica sprejela predlogo kot bo predložena, so socialistični politiki več kot ogorčeni.

Zmerni socialistični voditelji so pričeli pridigovati svojim pristajem, naj bodo zmerni v svojih zahtevah. Eden glavnih predstaviteljev socialistične stranke je izjavil, da so socialisti v teku zadnjih petdesetih let izvojevali svoje zmage raditega, ker so bili deležni simpatij celega naroda, ki je odobraval njih nastop za boljše plače.

Če pa mislite, — je nadaljeval dotični voditelj, — da lahko zmagate s tem, da ne boste več delali in da boste skušali odvratiti od dela celo one, ki skušajo delati, potem boste kmalu iznašli, da se nahajate v veliki zmoti. Narod kot tak je vedno močnejši kot kak posamezni narod. Nepochovneje, če bodo šle še naprej, vas bodo kaj kmalu uničili.

Zadnji poskusi, da se dovede do direktne akcije, so zaigrali vse simpatije danskega naroda do socialistične stranke. Vsled tega pa je bilo tudi oslabiljeno stališče danskih socializtov.

Pred nekaj tedni je splošna stavka ustavila vse eksporte in importe ter prizadela deželi neizmerno škodo. Več milijonov kron je bilo izgubljenih na ta način.

Ustanovljena je bila nova delavska unija, koje člani pripadajo vsem mogočim razredom. Kakorhitro je bila zadosti močna, se je nova vlada obrnila nanjo in posledica tega je bila, da je promet v pristanišču tak kot je bil v normalnih časih.

BOLJŠEVIKI DOLŽE POLJAKE VANDALIEM.

London, Anglija, 14. junija. — Pred izpraznjenjem Kijeva so Poljaki, soglasno z najnovejšim poročilom iz Moskve, pogнали v zrak katedralo sv. Vladimirja, električno postajo, železniška središča ter vodovod. Glasi se, da bo imela uničenje slednjega za posledico izbruh epidemij med prebivalstvom.

PREMEMBA V PLOVBI

Cosulskih parobrodna družba nam je naznanila, da se je moral odhod parnikov "President Wilson", ki je bil določen, odpluje 8. julija in "Belvedere", ki bi bil imel odpluti 15. julija, iz tehničnih vzrokov preložiti.

"Belvedere" odpluje 13. julija.

"President Wilson" 27. julija.

Potniki, ki so se nam prijavili za ta dva parnika, naj to vpočevajo in se po tem ravnajo.

Ker se odhod parnikov na tej progi vedno prelaga in zaradi tega ne moremo našim potnikom nikdar natančno povedati kdaj bodo odpotovali, zato svetujemo, da se poslužijo parnikov francoske, holandske ali American proge; zlasti pa še oni potniki, ki želijo v kratkem odpotovati.

Potovanje preko Francije je sedaj zelo olajšano, kajti vsak dan redno vozijo potniški vlaki iz Havre naravnost v Švico ter je tudi za varnost prljuje kar najboljšje preskrbljeno.

SMRT CARRANZE

Minister Carranze pripoveduje, na kak način je umrl bivši mehiški predsednik.

Mexico City, Mehika, 15. jun. Manuel Berlanga, ki je bil minister za notranje zadeve v ministstvu Carranze, je soglasno s listom Excelsior povedal, na kak način je umrl predsednik Carranza. V sedanjem času je bolan ter se nahaja v ječi v Mexico City, kjer je na svoji bolniški postelji povedal povest, na kak način je umrl Carranza.

Stanovanje za prejšnjega predsednika in njegove spremljevalce je bilo določeno v Tlaxcalantongo in vsi so se podali spat ob osmih zvečer, — je izjavil Berlanga. — Carranza je rekel, da ne more spati ter je prečital ob pol osmih zjutraj poročilo generala Mariala, v katerem se je glasilo, da ni nikakih nadaljnjih novic in da so čete pripravljene na nadaljni odpor. Ob treh zjutraj je ugasnil svečo in vsi so odšli spat za pol ure, narkar so jih zbudili strelci, katere so oddajali nepoznanci v koč, v kateri je spal predsednik. Carranza je zakričal, da ne more vstati, ker je ranjen v nogo. Berlanga je šel nato k predsedniku, da se informira, če je rana resna. V tem trenutku pa je prišla nadaljna salva, koje strelci so bili obrnjeni natančno proti mestu, kjer je ležal Carranza. Vsi, ki so bili v koč ob času streljanja, so zapustili koč ter padli v roke napadalec.

LIGA NARODOV IN PERZIJA.

London, Anglija, 14. junija. — Poziv Perzije, naj se jo zavaruje pred boljševiškim ruskim prodiranjem, bo eden izmed prvih predmetov, s katerim se bo pečal svet Lige narodov, ki se je sestel danes popoldne v St. James palači. Zasedanje sveta bo trajalo dva dni.

Vspricho negotovega stališča, katero je zavzel svet z ozirom na poljski naval na Rusijo, je težko reči vnaprej, kako stališče bo v stanju zavzet z ozirom na boljševiško invazijo Perzije.

ELIŽAJOČA SE REVOLUCUA V INDIJI.

London, Anglija, 14. junija. — Sem prihajajo neprestano poročila, da bo jeseni izbruhnila v Indiji splošna revolucija. Narod je do skrajnosti razburjen in pravi, da se hoče na vsak način otresti angleške jarma.

Tukajšnji indijski urad pravi, da nima o tej zadevi še nobenih avtentičnih poročil.

SUPRAGETSKI KONGRES.

Zeneva, Švica, 13. junija. — Danes je tukaj zaključil svoje letno zborovanje International Women Suffrage Congress.

Pred zaključkom je bilo sklenjeno, da se bo vršilo prihodnje zborovanje v Parizu leta 1922.

Tvrška Frank Sakser,
22 Cortlandt St., New York N. Y.
Vstanovljena leta 1886.

Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo.

Člen 27.

"A. E. I. O. U." Ta okrajšava pomeni: Austria erit in orbe ultima! ali po slovensko: Avstrija bo zadnja na svetu! Tako se je pisalo na avstrijskih grbih in gorje onemu, kateri bi o tem dovolil.

Člen 27. mirovne pogodbe je raztrgal starodavno Avstrijo ter določa meje Nemški Avstriji, ki je naslednja Avstrije. Da bomo pomen člena 27. prav razumeli, se moramo prej vprašati:

Kako velika je bila stara Avstrija z Ogrsko in koliko prebivalcev je štela?

Stara Avstrija z Ogrsko je merila nič manj kot 676.000 kvadratnih kilometrov. Prpadale so k njej sledeče dežele: Bukovina, Galicija, Slezija, Češka, Morava, Spodnje in Gornje Avstrijsko, Stajerska, Solnograška, Tirolska, Predarlško, Primorsko, Trst, Istra, Koroska, Kranjska, Dalmacija, Ogrsko, Hrvatska in Slavonija. Bosna in Hercegovina. Vseh skupaj 22 dežel.

In koliko je imela Avstrija z Ogrsko vred prebivalcev? 52 milijonov.

Površina in število prebivalcev so glavni faktorji v vsaki državi. Avstro-Ogrska je bila vesela, ker je imela tako veliko ozemlja in zaradi tega toliko prebivalcev. In svet je trepetal včasih pred avstro-ogrijskimi bajonetami in topovi! Toda Avstro-Ogrska je imela slabo podlago, ker je bila nasproti slovenskim narodom nepravilna, posebno nasproti Slovenem in Čeho-Slovakom. Ni čudna, da sta se ravno ta dva naroda trudila, to državo raztrgati na vse kraje in konce.

In res se jim je s pomočjo Rusov, Francozov in Angležev to posrečilo!

Kaj je ostalo od stare Avstrije, določa velevalni člen 27., ki se prične z besedami (francosko, predstavljeno v slovensko): "Meje Avstrije se določajo v sledece..." Nas ne zanima seveda, pa katerih višinah teče ravno meja, pač tem bolj, kaj je od stare Avstrije še ostalo.

Ostalo je od prej naštetih dežel samo sedem in sicer 4 cele: Spodnje in Gornje Avstrijsko, Predarlško in Solnograško in tri so bile precej zmanjšane: Tirolsko, Korosko in Stajersko. Celih 15 dežel pa sploh ni več pri Nemški Avstriji.

Kako velike so dežele, ki so ostale pri Nemški Avstriji?

1. Spodnje Avstrijsko 19.600 kvadratni kilometrov; 2. Gornje Avstrijsko 12.000; 3. Solnograško 7.200; 4. Predarlško 2.500; 5. Tirolsko (brez južnega dela, kjer so Lahi pograbil skoraj četr milijona Nemcev) 13.000; 6. Koroska (brez Kanalske doline, katero so Lahi vzeli iz A cone) 8.500; 7. Stajersko (brez južnega dela z Mariborom, kar spada k Jugoslaviji) 16.500. Vkup 79.300 kvadratnih kilometrov.

Stara Avstrija z Ogrsko je bila torej malo več kot osmokrat tako velika, kakor sedanja Nemška Avstrija. Take stvari si moramo dobro zapomniti, da moramo presojati moč te ali one države. Brez številk ni politike, brez številk je slovo slep v politiki. Da ne pozabimo: Nemška Avstrija je samo osmi del stare Avstrije.

Koliko ima Nemška Avstrija prebivalcev?

1. Spodnje Avstrijsko z Dunajem 3.500.000; 2. Gornje Avstrijsko 800.000; 3. Solnograško 200.000; 4. Predarlško 150.000; 5. Tirolsko 420.000; 6. Korosko 300.000; 7. Stajersko 1.100.000. Vkup 6.470.000.

Nemška Avstrija ima torej približno šest in pol milijona ljudi, ali če primerjamo to število ljudi s številom prebivalcev v stari Avstriji, tudi samo osmi del stare Avstrije.

Iz teh številk razvidno, da je bila Avstrija na drobne kose raztrgana; ostalo ji je samo to ozemlje, kar je res nemško ter na Koroskem par tisoč žiljskih Slovencev in Slovenci iz beljaške okolice, ker so Lahi to izrečno zahtevali, da imajo prosto pot čez Beljak, št. Vid na Dunaj.

drance" — kakor mi naše Nemce v A coni ali v Mariboru itd. Držati se moramo načela: Kdor pride k nam, je dobrodošel, toda mora biti miren in ne sme zgađe delati, toda zemlja ostane na večno slovenska in če tudi par Nemcev tukaj biva.

Toliko o velikosti in številu prebivalstva Nemške Avstrije, kakor določa člen 27. mirovne pogodbe.

Ali se more Nemška Avstrija gospodarsko razvijati?

Druga in sicer bolj važno vprašanje pa je, kako se more Nemška Avstrija na podlagi njenega ozemlja in njenih prebivalcev gospodarsko razvijati. Ali ima Nemška Avstrija sploh bodočnost? Ali sploh more živeti in če že — kako?

Na to vprašanje si moramo odgovoriti in sicer ne na podlagi manj vrednih fraz, ampak po vestnem raziskovanju suhoparnih dejstev.

Predstavimo si veleposestvo, katero je tako obširno, da rabi uradnike, ki vodijo celo gospodarstvo. Glavna poslopja so v sredini veleposestva in od tam se vodi vse delo. Kako razmerje je med različnimi deli? Očitno je, da so jedro vsega podjetja njive, travniki in gozd; če bi tega ne bilo, bi gospodarstvih poslopij in uradnikov sploh ne bilo treba. Če se zemlja od središča odrta, vse poslopja in uradniki več ali manj v zraku. Delavci, hlapei, ki so njive, travnike in gozd odrtali od glavnega središča, si kmalu opomorejo, sezidajo si poslopja, hlev itd. in stvar je končana. Ni mogoče, ali vsaj bolj težko je poslopje podreti in si napraviti njivo, nego na njivo sezidati poslopje.

Ravno isti slučaj imamo pri razpadu Avstrije. Avstrija s svojimi 22 deželami je bilo gospodarsko podjetje s središčem Dunajem, odkoder se je cela država vodila z ogromnim številom uradnikov. Na Dunaju je bilo središče industrije, katero so slovenske dežele zalagale s surovinami, da je mogla uspevati. In te industrijske kraje so večinoma agrarne dežele okoli Dunaja z živčevim zalagalo. Vsa industrija je bila namenjena za celo ozemlje stare Avstrije.

Ali to veleposestvo — Avstrija je razpadla in to mora najbolj boleti središče, to je Nemško Avstrijo. Na sledečem bomo to videli! 1. Nemci, to je danes Nemška Avstrija, so vzgajali ogromno število inteligence, katera je bila namenjena za vse 22 dežel prejšnje Avstrije. Nemške narodnosti so bili po ogromni večini vsi aktivni oficerji z generali vred, namenjeni za velikansko avstro-ogrsko armado.

Za celo ozemlje stare Avstrije so bili namenjeni vsi dunajski veletrgovci. Vprašamo: kam hočejo vsi ti uradniki, ki jih je na 100.000 na Dunaju, kam hočejo vsi ti oficerji, kam trgovci?

To je velik problem. Člen 27. je pač prisodil po številu teh ljudi Nemški Avstriji pramalo ozemlja. Ne smemo se čuditi, da se ti ljudje ne sramujejo jesti kruh slovenskih držav. Ne smemo se čuditi, da se jih na tisoče in tisoče izseljuje v Ameriko.

2. Kam hočejo velika mesta, posebno Dunaj s svojimi 2 milijoni, ki so bila namenjena za veselo Avstrijo? Danes so za tako malo državio, kakor je ravno Nemška Avstrija, prevelika. Ne smemo se čuditi, če merodajni krogi naravnost govorijo o problemu. Dunaj, ki ima še to nesrečo, da leži ravno ob meji, kakor Celovec na Koroskem. Kdo bo rešil problem, ki tiči v tem, da dve tretini prebivalstva živi v mestih? To dejstvo je naravnost katastrofalno za celo državo.

3. Kako se more Nemška Avstrija preživljati? To je problem zase! Dokler je živela stara Avstrija, je bilo to lahko. Danes so vse dežele, ki so prej zalagale Nemško Avstrijo, tujina, kakor Združene države ali Argentina. Pšenico je dobivala iz Bačke ali iz Banata, kar je danes jugoslovansko; krompir iz Češke, Morave in Galicije, jajca iz Galicije, sladkor iz Češke itd. Kavo, čaj,

tobak je pa že prej morala uvažati. Najpotrebnejša živila jim primanjkujejo. Mast in prašiče je uvažala večinoma iz Hrvatske.

Nemška Avstrija sama more preživljati svoje ljudi samo 3-4 mesece v letu.

Nikakor ne pozabimo, da bo to primanjkovanje trajno, ker je pač Nemška Avstrija gorata dežela. Nemška Avstrija je trajno navezana na tujino, v prvi vrsti na Jugoslavijo.

4. Kaj pa industrija? Industrija more uspevati samo tedaj, če je dosti surovin, premoga in zemlje, kamor naj se industrijski izdelki prodajajo. Vse to je imela industrija, ko je bila stara Avstrija. Slovenske dežele, posebno Galicija in jugoslovanske dežele, so jo zalagale s surovinami, da so mogli delavci delati. Češka jo je zalagala s premogom, prodajali so pa nemški industrije po celi Avstriji ter so lepo preprečili, da ni prišlo industrijsko blago, ki je bilo bolj poceni, k nam. Mi smo pa morali lepo kupovati drago industrijsko blago od Dunaja. Vse to se je predrugačilo. Surovina ne dobje — in če že, pa drago, premoga sami nimajo toliko, kolikor bi ga rabili ter so odvisni od Čehov. Ozemlja, kamor bi mogli drago prodajati, tudi nimajo.

To pomeni katastrofo industrije Nemške Avstrije. To nikakor ni gola fraza! Znani dr. Bauer piše 15. oktobra 1919 v "Arbeiter Zeitung" nasledno: "Deutsch-Österreich hat ein Interesse an der Erhaltung des grossen einheitlichen österröisch-ungarischen Wirtschaftsgebietes. Sollten aber Ungarn und die slawischen Nationen das grosse Wirtschaftsgebiet zerschlagen wollen, dann könnten wir Deutschösterreich in dem kleinem Wirtschaftsgebiet, das uns bliebe, nicht leben."

To so besede resnega politika! In če potem človek čita v brošuri "Kärntens Zeitschrifts" na str. 12: "Deutsch-Österreich hat eine reiche Industrie", se pač mora malo nasmejati, industrija si lahko ustvari v par letih, — gorje pa tistemu narodu, ki ima industrijo brez surovin, premoga in mogočnosti, kam bi svoje izdelke prodalaj.

Ker hočemo biti objektivni, moramo še pridati, da ima Nemška Avstrija precej lesa, železa in soli. To je edino bogastvo! Kaj vse iz tega vidimo? Nemška Avstrija je mrtvo rojeno dete, ki nima mogočnosti mirnega razvoja. Veliko ljudi se bo moralo izseliti, glede preživljenja bo vedno odvisna od tujine in glede surovin za industrijo ravno tako, v kolikor ne bo prej nehala proizvajati. A kolikor bo proizvajala, bo delala za tujino, posebno če pomislimo, da imajo že večinoma delnice velikih podjetij tujei v rokah.

Suhoparno je čitati člen 27. mirovne pogodbe, ki vklanja Nemško Avstrijo v ozke meje, — pove pa več, kot vsaki drugi člen.

Italijanska kriza

Zakaj je pravzaprav padel Nitti in ali je njegov padec nam v prilog ali škodo, o tem bi se dalo mnogo ugovarjati, seveda samo ugibati, ker manjka vsako pravo opirališče. Mož je vedel mnogo, pokazal je tudi, da nekaj zna o notranji in zunanji politiki in je spodrsnil nazivlje temu v najbolj nepričakovanem trenutku. Danes je pač tako, da zadostuje malenkosten povod v tej splošni nezadovoljnosti, da zapetito usodo kabineta in naredi prostor drugemu, ki ga čaka ista usoda. Duh povojnega časa.

Da bi bil Nitti bolj naklonjen Jugoslovonom kot njegov prednik, je pač smešna misel, dasi se sliši tu in tam. To bi bilo zanj kot politiku slabo izpričevalo. Saj je zastopal Italijo in ne Jugoslavijo. Iskal je koristi Italije kakor Orlando, samo zdi se, da je hotel drugačno pot, bil je nekoliko manj odprt, pa bolj premeten. Držal se je strogo načela, čim bolj je oslabljen. Hotel je, da bi prignal Jugoslavijo v italijanski objem strah pred čim hujšim. Zato je bil v dobrih zvezah z Romuni, Bolgari, Madjari in Nemci. Zavoljo tega je skoro gotovo, da ni padel vsled zunanje politike.

To kaže že njegov designirani naslednik, ki pa je čast odklonil, Bonomi. Mož je bil hud intervencionist in tudi po Kobariškem porazu je bil med prvimi, ki se je vrgel na reorganizacijo zaledja. Da se popravijo posledice poraza. Ali bi Jugoslavoani kaj pridobili z njim, je jako dvomljivo. Ljudska stranka je bila v začetku sicer proti vojni, pozneje pa je delala politiko oportunizma in je bila in je skrajno oprezna, zato skoro ni mislila, da bi sestavila vlado. Mogoče bi bilo tudi še, da bi prevzela vlado socialisti in potem ne bi bilo izključeno, da bi se dal ventilirati načrt "Jadranske Švice", ki so ga lansirali pred kratkim Slovenci iz zasedenega ozemlja. Dalje pač ne smemo iti v svojih upih.

Vendar je vse to malenkost z ozirom na dejstvo, da se je zopet pojavil — Giolitti. To kaže, da bo krenila Italija v zunanji politiki drugo pot. Mož sicer nima za sabo niti stranke niti programa pred sabo, pri njem je osebnostni program. Je za Italijo to, kar je bil za Francijo — Caillaux. Zmoran, ambiciozen, precej brezobziren ki dela samo politiko treznega razuma in zveze z ozirom na dobiček, učene Machiavellija, a dober patriot. Nastopil je odkrito proti vojni na strani Entente in zagovarjal stališče, da bo pridobila Italija največ s tem, če ostane nevtralna. Nasprotniki pa so trdili, da bo v slučaju italijanske nevestralnosti zmagala Nemčija in bo postala Italija njen vazal. Takrat je Giolitti podlegel in zato se ne da nič reči glede upravičenosti in neupravičenosti njegovega stališča.

Italija je šla v vojno, zmagala, obubožala in pridobitve? Trst, ki bo poginil ali pa ugonobil Benetke. Kras, kjer raste vino, ki ga ima Italija v izobilju, kraji, ki bodo veliko breme in s katerimi ne ve že zljaj kaj začeti. Hotela je marc clausum in ga ima, mislila je pač nekoliko preveč z rimskimi možgani, ko je bil ves svet še na obalah Sredozemskega morja. In da si pribori Jadranske obale proti Jugoslovonom, se je zvezala z Nemci, Madjari, Bolgari, z državami, ki ne morejo ničesar dati, ampak bi rade kaj dobile; in ko je gledala kakor začarana na Jadransko vzhodno obal, so si delili zavestniki prekmorske naselbine, ona pa je izgubila še te, kar je imela. Danes je zaprto morje politika, ki se dela z obzorjem z vsehkega zvonika in tako se je zgodilo; Italija je sicer ubežala nemškemu vazalstvu, postala pa je vazal francosko-angelskega imperikalizma. Kriva je temu somnijska politika majhnega koncerta, ki se ni mogla izmotati iz pasih, da je na vzhodnem bregu Jadrana veselila Avstrija, zaveznica Nemčije.

In sedaj so mišči v Italiji sprepleđevati — in gledati proti Giolittiju. Vendar za enkrat Giolitti ne sme nastopiti. Vse svoje trzvezne politike in boja proti intervenciji je tako osvojeval v Franciji in Angliji, da bi zagnala Italija z njim, če to, kar bi sicer dohila. Zato si bodo pomagali za svoje simpatije za sovjetsko Rusijo.

Farmarski in delavski kandidati. Imenovani od minnesotskih farmerjev in delavcev.

HENRIK SHIPSTEAD BODOČI GOVERNER MINNESOTE

Za guvernerja:	X	Farmerji in delavci države Minnesote verujejo, da se more doseči reforme edinole potom politične akcije naroda samega. Če vi to verujete, odrešite državo Minnesoto za ta narod.
Za podguvernerja:	X	
Za generalnega pravnika:	X	
Za državnega tajnika:	X	
Za železniško in skladiščno komisijo:	X	
Za sodnika najvišega sodišča:	X	
Za guvernerja:	X	
Za podguvernerja:	X	

Ko greste glasovat 21. junija, vprašajte za **REPUBLIKANSKO GLASOVNICO**, kajti vsi ti kandidati se nahajajo na **REPUBLIKANSKEM TIKETU**. **Irrežite ta imena ter jih vzamite seboj, ko boste šli glasovat, da ne boste pozabili, kateri so farmarski in delavski kandidati.** **Imena zgorajomenjenih kandidatov so bila poslana in objavljena po naročilu: CENTRAL LABOR COMMITTEE of DULUTH, MINNESOTA.** (Plačan oglas.)

Politična izpoved slovenskega znanstvenika, dr. Lončarja.

Slovenski proletarijat je stal ob trenutku, ko se je pripravljala slovenski narod za svoj poslednji obračun z nemško-madžarsko Avstro-Ogrsko. Za nekaj časa na razpotju ko se je bilo treba izjaviti glede tzv. majniške deklaracije. En del je videl v njej v prvi vrsti bistvo in ga je pozdravljaj, dočim se je drugi del držal le oblike in jo odklanjal. Ob polomu Avstro-Ogrske, ko se je formalno ustanovljala sedanja Jugoslavija, je pa že sodeloval slovenski proletarijat enotno pri tem delu.

Dvojnja taktika je mogla nastati iz različnega pojmovanja načel. In tu smo pri korenini zla. Enim je marksizem nedotakljiva dogma, drugim je vir spoznavanja za daljne proučevanje na poti družabne organizacije. Od 1901. leta, ko sem prvič glede tega v Masarykovem smislu nekako programatično stopil v javnost, nisem nikdar prikival, da nisem pravoveren, ampak da sem krivoveren, heretik, ki vidi sicer v marksizmu ekonomsko resnico, a odklanja njegovo filozofijo. Ako morejo in smejo n. pr. katoliški bogoslovci dokazovati zmote sv. Tomaža Akvinskemu, ali smemo in moremo bitt mi s svoje stran bolj dogmatični, ko vendar s posebno slastjo očistamo tako napako drugim?

To naziranje in pojmovanje se jasno kaže v programatičnem članku "Demokracije": Naša poslanica, kjer se zavrača oni materijalizem, ki bi hotel biti edina razlaga človeškega razvoja, in kjer se v imenu demokracije in socializma zahteva srčna kultura, a obenem se pravilno povdarja, da se socialistične ideje oblikujejo in udelejujejo pri različnih narodnih različno, kakor pač to odgovarja vsej gospodarski kulturi in politični strukturi dotičnega naroda.

V tem smislu smo sodelovali pri snovanju Jugoslavije. Povdarjam, da smo aktivno sodelovali vsi, tedajni desničarji in levičarji, in sicer vsak po svojem: eni kot ministri in poverjeniki, drugi kot poslanci in člani tzv. narodnih svetov. Vse to je bilo politično delo, ki ga je treba obsoditi ali odobrati za vse enako, ker smo delali krajši čas kakor drugače, takoj po sklenjenem miru pa je računati za Giolittijem, ki bo vrgel italijansko zunanjo politiko v čisto drug tir: vsi isto; sodelovali smo z ostalimi

strankami svojega naroda, eni dalj, drugi manj časa. Slovenski proletarijat stoji zopet na razpotju, oziroma vrši se celo eclipse tudi v formalnem oziru. Ulogi sta sedaj zamenjani: bivša levica je postala desnica in bivša desnica se je izpremenila v levico. Kaj se je zgodilo? Izostal je končni politični uspeh: volitve v občine in ustavotvorno skupščino, ker je naša parlamentarna taktika sloneja na krivih premisah; napaka namreč ni bila v načelu, ampak v tem, da je bila "želja očee misli". Izmed njih, ki sedaj načelno obsojajo to taktiko, napačajo nekateri tudi svoje lastno načelo, ki se mu nekaj časa sami služili in s tega stališča delali očitke taktiki, ki ni hotela takoj priznati njih načela. Razloženo povedano: marsikak levičar iz leta 1920, očita tudi sebi desničarstvo iz 1918. in 1919. leta!

In vprašanje ujedinenja z ostalimi socialističnimi strankami Jugoslavije? Povdarjam, da je bil po mojih informacijah način dosejanega ujedinenja napaden, ker se niso vršila, vsaj z nami ne, pogajanja za brodski oziroma belgrajski kongres, ampak bi se bilo nekaj dekretiral, brez priprav, z drugimi besadami njeđenjenje naj bi se bilo izvršilo od zunaj na znatraj in ne narobe, prav tako, kakor je bilo n. pr. pri prvi internacionalni, ki ni uspela.

Slovenci smo sicer v teoriji dostokrat in napačno govorili o revoluciji, a v praksi smo delali reformistično, zlasti na gospodarskem polju. Kljub vsem izjemam, je vendar temeljna misel marksizma evolucionizem nasproti Bakuninovemu revolucionizmu in raznim požizmom. Marksizem ima ravno to zgodovinsko zaslug, da je dovedel socialno gibanje do spoznanja, po katerem se revolucije ne delajo in da je revolucija zadnji čimtelj v razvoju.

Po vojni je dospelo mnogo novincev v slovensko socialistično gibanje, ki nimajo nobene zaveze seboj. Tak element je vedno nevaren, ker je nagnjen k anarhiji in puču. Poleg tega so se vrnili med nas katilinarne osebnosti, ki nimajo ničesar skupnega s socializmom. Po mojih informacijah so tudi politični nasprotniki znašali vedno revolucionarnost v delavsko gibanje, da ga po kakih ne-premišljenih korakih zatro ali vsaj oslabe. Vse to je v zvezi s po-

sledicami vojne in z zglodom zlasti Rusije izpodkvalo zaupanje v dosedanje metode, izrabljajo končni politični neuspeh parlamentarne frakeipe. Resilna misel je postal komunizem, ki ni nova, ampak stara misel, kakor je staro človeštvo.

Socializem hoče urediti gospodarstvo tako, da ne bo služilo samo pojedincem, ampak celoti, ki dela. Kako naj se to zgodi, kako daleč pojde skupna last, kdo bi mogel to povedati za vse čase in narode končno veljavno, ko so razmere in ljudje različni? Ne gre mi za besedo, ampak za njeno vsebino. Ako naj pomenja komunizem absolutno gospodarsko enakost v produkciji in konsumaciji, potem je to nemožnost ker ljudje niso in ne bodo absolutno enaki nikdar niti telesno niti duševno. Ako naj znači komunizem distribucijo po potrebi, potem bo to zopet neenako ker imajo različni ljudje različne potrebe. Mislim, da moramo vzeti za merilo delo, ki pa zopet ne more biti enako, ker je delovna sila pri raznih osebah razna. Skratka: možna je samo neka relativna enakost ali bolje rečeno, to je gospodarska in s tem socialna enakopravnost.

Danes ima pač komunizem političen pomen, ker gospodarsko socializem ni nujno komunizem in niti ni možen v absolutnem smislu te besede. Komunizem znači politično smer in metodo boja v dosegu socializma. Ali bi bilo utemeljeno, da bi slepo posnemali to metodo ne glede na vse življenjske pogoje svojega naroda in njegovega delavskega ljudstva? — Menda ne, ker v svoji zemlji moramo najti korenine in iz svojih tal moramo rasti. Bilo bi pa na drugi strani zopet napačno, ako ne bi upoštevali izkušenj in pridobitev sosednjih narodov in držav, v kolikor odgovarjajo našemu značaju in ustroju ter v kolikor jih moremo udelejeviti s svojo močjo.

Potrebujemo izobrazbe in pravnosti; zakaj ne pozabimo, da nt dovolj, ako ustvarimo socializem; treba ga je tudi ohraniti. Nov družabni red mora biti boljši od starega; ali bi bilo kaj pomagavnega, ako bi ga morali vzdrževati z zavestjo ljudstva? Zato ne zadože ajo samo želje, ampak delo. Številna masa prihaja pač v poštev s svojo gmotno silo pri rusitvanju, a za graditev je treba duševne sile, to je volje in znanja. Človeška prirodnost je pač taka, da rada jemlje, a težko daje. Ako misli slovenski proletarijat drugače, potem se bojim, da dela skok v temno.

HITRA POMOČ

Oalahi tist vried pitetkega dela, izčrpanost, okvrali sklepji in mišice, slaboten hrbet, pretirano iznihanje, temu je lahko hitro odpomoči s takojšnjo uporabo

PAIN-EXPELLERJA

"Prijetelja v potrebi"

Drusino, ki se enkrat spoznalo njegovo zdravilno moč, ne bo več brez njega. Samo en Pain-Expeller je, in v vaše varstvo je opremljen z našo tvorniško znamko

SIDROM

Če nimate dovolj te tvorniške znamke, si pristan in ga izvažite. \$5 in 30 centov v vsak lokalah ali pa pri

F. AD. RICHTER & CO., 324-330 Broadway, New York

ANŽE PITOVI ALI ZAVZETJE BASTILE.

(Nadaljevanje.)

Dvanajsto poglavje.

— ZDRAVNIK KRALJA. —

Par minut potem, ko je dala kraljica izraza svoji želji, je vstopil Gilbert, globoko gmjen, čeprav ni kazal na zunaj ničesar, kar bi mogla zapaziti Marija Antonijeta.

Takoj ko je vstopil, je spoznala kraljica s svojim ostrim pogledom koga ima pred seboj.

Čim manj izživalen pa je bil Gilbert v svojem nastopu, tembolj je rasla jeza pri kraljici. V svojih mislih si ga je predstavljala kot odurnega človeka, nekako z obraznimi potezami Mirambeauja — torej človeka, katerega je za kardinalom Rohanom ter Lafayetteom najbolj sovražila.

Predno je videla Gilberta, se ji je zdelo, da mora biti tudi na njegovem telesu neka kolosalnega, da zadržuje njegove kolosalne duševne moči.

Ko pa je videla tega mladega, kot sveča ravnega in vitkega moža, ne prisiljenih manir, se ji je zdelo, da je izvrnil ta človek nadaljni zločin, ker je v svoji zunanji prikazni laž, to je nekaj drugega kot je bil v svojem sreču. Gilbert, človek temnega in neznane izvora; Gilbert, navaden kmet, je bil v očeh kraljice kriv zločina, da si je prisvojil zunanjo prikazen plemenitaša in dobrega človeka. Ponosna Avstrijanka, zaprisežena sovražnica laži pri drugih, se je razkažila ter občutila naenkrat velikansko jezo proti atomu, ki si je drznil vzbuditi njeno jezo.

Njene zaupnice so lahko videli takoj, da divja orkan poln groma in bliskov v njeni duši.

Kraljica je z enim samim pogledom odpravila vse, celo gospe de Misery. Vsakdo je se je odstranil.

Kraljica je čakala, dokler se niso zaprla vrata za zadnje osebo. Nato pa je zopet dvignila svoj pogled na Gilberta ter videla, da ni prenehal opazovati jo.

Ta predznanost jo je spravila popolnoma iz sebe.

Ta pogled doktorja, ki je bil navidez nedolžen. Ker pa je bil neprestan ter se je kot zajedal, je postal neznošen in Marija Antonijeta se je čutila prisiljeno boriti se proti njemu.

— No, gospod moj, — je rekla z brutalnostjo strela iz pištole. — kaj stojite tako pred menoj ter me ogledujete, mesto da bi mi povedali, kaj mi manjka?

Ta pogovor obenem z bliski pogledov, bi porazil na tla vsakega dvorjana ter porazil v prah celo francoskega maršala junaka ali polboga.

Gilbert pa je mirno odgovoril:

— Skozi oči, madama, sodi zdravnik najprvo. Če se oziram v vaše veličanstvo, ki me je dalo poklicati, ne zadoščam s tem prazni radovednosti, temveč se pokorim vašim poveljem.

— Torej ste me študirali?

— V kolikor je bilo v moji moči, madama.

— Ali sem bolna?

— Ne v pravem pomenu besede. Vaše veličanstvo trpi na razburjenosti.

— Ah, ah, — je odvrnila Marija Antonijeta porogljivo. — Zakaj pa ne rečete takoj, da sem jezna?

— Veličanstvo, ker ste dali poklicati zdravnika, boste pač dovolili da se zdravnik poslužuje zdravniškega izraza.

— Dobro. In odkod to razburjenje, ta razdraženost?

— Vaše veličanstvo ima preveč duha, da bi ne vedelo, da ugane zdravnik s pomočjo svojih izkušenj in svojega znanja le materialno zlo, da pa ni čarovnik, ki bi mogel na prvi pogled prepoznati človeško dušo.

— S tem hočete reči, da bi lahko po drugem ali tretjem obisku povedali ne le tega, na čem trpim, temveč tudi to, kar mislim?

— Mogoče madama, — je odvrnil Gilbert mrzlo.

Kraljica se je vsa tresla v notranjosti. Na njenih ustnicah je bila pripravljena beseda, ostra in pereča.

Kljub temu pa se je premagala.

— Treba vam je vrjeti, — je rekla, — vam, učnemu možu.

Zadnje besede pa je povdarila s takim pikrim zaničevanjem, da je tudi v očeh Gilberta zablestel plamen jeze.

Trenutek boja pa je zadostoval za tega človeka, da je premagal samega sebe.

Mirnega lica in gladkih besed je vesel tega odgovoril:

— Vaše veličanstvo je preveč milostno, da dovoli patent učnemu možu, ne da bi preiskusilo njegovega znanja.

Kraljica se je ugriznila v ustnice.

— Razumete, da ne vem, če ste učeni, — je odvrnila, — a celi svet trdi in ja z le ponavljam.

— Da, — je rekel Gilbert spoštljivo ter se pri tem še bolj globoko priklonil kot prej, — z razumom, katerega ima vaše veličanstvo, bi ne smelo ponavljati slepo, kar trdijo navadni ljudje.

— S tem hočete reči narod? — je odvrnila kraljica očabno.

— Navadna ljudska tolpa, madama, — je odvrnil Gilbert z gotovostjo in odločnostjo, vspricho katere se je pričelo tresi srce ženake, ki je bila zelo občutljiva.

— Ne pripravja se o tem, — je rekla, — imenujejo vas učnega in to je glavno. — Kje ste študirali?

— Povsod, madama.

— To ni noben odgovor.

— Torej nikjer.

— To čujem rajše. — Vi niste torej nikjer študirali?

— Kot se vam nujubi, madama, — je odvrnil doktor. — Kljub temu pa je manj točno kot reči: — Vsepovsod.

— Torej odgovorite, — je vzkliknila kraljica, vsa iz sebe, — in prosim vas prav posebno, gospod Gilbert, da mi prizaneseite s temi frazami.

Nato pa je dostavila kot da govori sama s seboj:

— Vsepovsod. Kaj naj pomeni to? To je beseda šariatana, empirika in zdravnika javnih prostorov. Ali mi hočete imponirati s takim zvencim evenkov?

S plamtečimi očmi je pri tem iztegnila svojo roko.

— Povsod! Navedite vsaj nekaj gospod Gilbert, vsaj nekaj.

— Jaz sem rekel vsepovsod, — je odvrnil Gilbert mrzlo, — ker sem v resnici povsod študiral. V palači in koči, v mestu in puščavi, na ljudeh in živalih, na samem sebi in drugih, kot se spodobi za moža, ki ljubi znanost ter jo vzame povsod, kjer je, namreč vsepovsod.

Premagana je vrgla kraljica Gilbertu strasen pogled, dočim se je zdravnik oziral vanjo z ustrajnostjo, ki je bila nežnosa.

(Dalje prihodnjaki.)

Občelnica mrtvi jugoslovanskih vojakov.

Is Tinj pišejo: Na tinjskem pokopališču je skupen grob šestih slovenskih vojakov, ki so padli 29. aprila 1919 v boju za našo domovino. Priprust križ na grobu pravi, da počivajo v grobu poročnik Stanko Kislinger in pet pešcev celjskega pešpolka prvega bataljona. Imena pešcev žal niso znana. V tukajšnji župnijski mrliški knjigi niso vpisani, ker duhovnika tedaj tukaj bilo ni. Kateri vojaški kurat jih je pokopal, ni znano. Dne 29. aprila smo se jih hvaležno spominjali.

VABILO

na veliki piknik in priprusto zabavo, katerega priredi društvo Boritelj št. 1 SDPZ v Conemaugh, Pa., v nedeljo 4. julija na Woodville Heights. Na izlet vljudno vabi društvo vse rojake in rojakinje iz okolice Johnstowna, da se polnoštevilno vdeležijo. Obenem se prosa vsa bratska društva, da se bi prirejala piknika ali veselice na gori omenjeni dan. Pri vsaki priliki smo pripravljene vrniti v enakem slučaju. Igrala nam bo slovenska godba iz Conemaugh pod vodstvom g. V. Novinička v hladni senci in priprusti zabavi. Na svidenje 4. julija!

Vsem članom omenjenega društva se naznanja, kdor se ne vdeležijo tega piknika, ima prispevati 1.00 v društveno blagajno; izzveti so le bolniki.

Za društvo Boritelj št. 1 SDPZ v Conemaugh, Pa., Blaž Brezovič, tajnik. (2x 16&24-6)

Iščem svoja dva brata JOSIPA in JAKOBA GROBOLŠEK. Pred vojno je imel Josip naslov Box 50, Red Lodge, Mont., drugi je bil pa v Jenny Lind, Ark. Med vojno sta prenehala z dopisovanjem in danes ne vem, kje se nahajata. Prosim ju, da se mi javita, ali pa če kdo ve, da mi poroča. — Ana Mohar, Šemnik št. 12, pošta Izlak in Medija, Kranjsko, Jugoslavija.

ZENITNA PONUDBA

Vdovec srednje starosti se želi seznaniti z vdovo od 30 do 45 let, staro ter da bi bila vesča vsaj nekoliko italjanskega ali pa angleškega jezika. Imam svoje posestvo ter se ne oziram na denar, ampak samo na poštenost in ljubezen do otrok iz prejšnjega zakonca. Katero veseli, naj se oglasi, takar sem ji voljan pojasniti noje podrobnosti. Za tajnost jamčim. Pisma naj se pošiljajo na naslov: Vdovec, Box 36, Midway, Washington Co., Pa.

NAZVANILLO IN ZARVALA.

Tužnim srcem naznanim vsem prijateljem in znanecem, da je moja žena

MARIJA GRAŠIČ

v Gospodu zaspala 7. junija in 10. junija smo jo pokopali po cerkvenem obredu na katoliško pokopališče v Sharpsburgu, Pa.

V dolžnost si štejem zahvaliti se vsem prijateljem in znanecem, ki so jo obiskali na mrtvaškem odru in jo spremlili na pokopališče. Lepa hvala Rev. Mertel-nu, ki so darovali sv. mašo za ranjko in jo spremlili na pokopališče. Lepa hvala društvenikom JSKJ, oziroma pogrebnikom, ki so se vdeležili pogreba. Hvala tudi prijateljem za krasne vence, katere so položili ranjki v zadnje slovo. Najlepša hvala pa družinam Roje, Davis in Grubar, ki so ranjko po svoji moči pomagali ter meni bili v tolažbo in pomoč v tej težki ločitvi od ranjke. Bog vsem skupaj stotero povrni!

Tebi, ljubljena in nikdar pozabljena žena, naj bo lahka svobodna ameriška zemlja, v miru počivaj!

Jos. Grašič, zaljujoci soprog. 8418 Dersam St., Pittsburgh, Pa.

SUHO GROZDJE

Importirano iz starega kroja 22 centov funt. Boka 50 funtov \$11.00

Posebna cena za velika. BALKAN IMPORTING CO 51-55 Cherry Street New York, N. Y.

Z naročilom pošljite \$3. v naprej. Upravništvo Glas Naroda.

French Line

CAMPAGNE GENERALE TRANSATLANTIQUE V JUGOSLAVIJO PREKO NAVRE

TOURAINÉ 12. junija
ROCHAMBEAU 12. junija
LEOPOLDINA 22. junija
FRANCE 23. junija

Parniki Francoske črte so transportirali tokom vojne na tisoče jugoslovanskih vojakov brez vse neoprtila.

Za šifrate in cene vprašajte v DRUŽINI PISARNI, 19 State St., N. Y. C. ali pa pri lokalnih agentih.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

ARGENTINA 19. junija
BELVEDERE 13. junija
PRES. WILSON 27. junija

Potom izteklo, izdatih za vse kroje v Jugoslaviji in Srbiji

Raskošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department 4 West Street New York

Rada bi izvedela za sestro mojega svaka ROZI MARKOVSEK. Pred vojno je bivala v Winter-quarters, Utah, Box 1, in ALOJZIJA STOPAR, doma iz Lokve. Če kdo ve za njun naslov, prosim, da mi naznani, ali naj se pa sama javita Hermini Simonič, 1444 E. 53. St., Cleveland, Ohio. (14-16-6)

Rad bi izvedel za mojega brata NACE KALISTRA. Doma je iz Juršč pri St. Petru. Pred 6. leti sva bila skupaj v Napolat (?), W. Va. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga blagovoli naznaniti, ako pa sam bere, naj se oglasi prej ko grem v stari kraj. — Tony Kalister, Box 299, Morgantown, W. Va. (15-18-6)

Spodaj podpisana prosim cenjene rojake, da bi mi naznanili, ako je kateremu znano, kje se nahaja moj brat ANTON INTIHAR, rojen v Starem trgu št. 16 pri Ložu, ako pa slučajno sam bere, naj se oglasi svoji sestri Alojziji Intihar, Stari trg št. 16 pri Ložu, Slovenija, Jugoslavija. (15-16-6)

Edini starokrajski SLOVENSKI ZDRAVNIK v Pensilvaniji

Dr. M. Milojevič

preje vojaški zdravnik in večletni zdravnik deželne bolnišnice v Gradcu na Štajerskem.

417 — Wood Street PITTSBURGH, PA.

NAZVANILLO IN PRIPOROČILO

Rojakom naznanjamo, da potuje po državi Ohio naš rojak

GEORGE WALESTON, ki je pooblaščen pobirati naročnino za Glas Naroda in izdajati pravovredna potrdila. Prosimo rojake, da mu grede na roke in ga priporočamo. Za naklonsenost se vam že vnaprej zahvaljujamo.

Upravništvo Glas Naroda.

Zastopniki "Glas Naroda"

kateri so pooblaščen pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Vsak zastopnik izda potrdilo za sveto, katero je prejel in jih rojakom priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda" je: Za celo leto \$5.00; za pol leta \$3.00; za štiri mesece \$2.00; za četrt leta \$1.50.

San Francisco, Cal.: Jacob Lovlin.
Denver, Colo.: Louis Andolick in Frank Strabec.
Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Germ, Frank Janich in A. Kochevar.
Salina, Colo.: Louis Costello.
Somerset, Colo.: Math. Kernal.
Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.
Clinton, Ind.: Lambert Bolshar.
Aurora, Ill.: J. Verbič, 635 Aurora Avenue.
Chicago, Ill.: Joseph Bostić, Joseph Bilak in Joseph Berić.
Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich in John Zalezel.
Muncie, Ill.: Frank Augustin.
La Salle, Ill.: Matija Komp.
North Chicago, Ill.: Anton Kobal in Math. Ogrin.
South Chicago, Ill.: Frank Černa.
Springfield, Ill.: Matija Barborič.
Washington, Ill.: Frank Petkovič.
Franklin, Kansas: Frank Leokovic.
Frederick, Kansas: Rok Firm.
Elgin, Kansas: Mike Pescil.
Elmhurst, Md.: Frank Vodopivec.
Chickasha, Minn.: Frank Govik in Jakob Petrich.
Calumet, Mich.: M. F. Koba in Pavel Schalta.
Aurora, Minn.: L. Peruliek.
Eveleth, Minn.: Louis Govik.
Gilbert, Minn.: L. Vesel.
Hibbing, Minn.: Ivan Povik.
Virginia, Minn.: Frank Horvatič.
Ely, Minn.: Frank Gorik, Joseph J. Peschel in Anton Poljanec.
St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.
Great Falls, Montana: Math. Urlik.
Klein, Montana: Gregor Zobec.
Gowanda, N. Y.: Karl Sternika.
Little Falls, N. Y.: Frank Masle.
Barberton, Ohio: Frank Poje in Alb. Poljanec.
Cincinnati, Ohio: Math. Slagjak.
Cleveland, Ohio: Frank Sakver, Charles Karlinger, in Jakob Resnik.
Laramie, Ohio: Louis Balant, J. Kumlo in M. Ostanek.
Niota, Ohio: Frank Kogovšek.
Youngstown, Ohio: Anton Kihelj.
Oregon City, Oregon: M. Justin.
Albany, Pa.: M. Klarich.
Ambridge, Pa.: Frank Jakša.
Sewerser, Pa.: Louis Hribar.
Broughdon, Pa.: Anton Ivanov.
Burdick, Pa.: John Demšar.
Cromwell, Pa.: Ivan Pašk in VM Rovenskik.
Claridge, Pa.: Anton Jerina in Anton Kogovšek.
Danb, Pa.: Anton Oshaben.
Expert, Pa.: Louis Supančič.
Forest City, Pa.: Mat. Kamla.
Farrall, Pa.: Anton Valenčič.
Greensburg, Pa.: Frank Novak.
Imperial, Pa.: Valentine Poternel.
Johnstown, Pa.: Frank Garanja in John Polanc.
Lawson, Pa.: Anton Osohlak.
Mason, Pa.: Frank Demšar.
Moon Run, Pa.: Frank Maček in Frank Podmilšek.
Pittsburgh, Pa.: U. Jakobič, K. Jakuba, M. Klarič in I. Magister.
Ralphden, Pa.: Martin Koruchak.
Reading, Pa.: J. Pender.
Shelton, Pa.: Anton Herc.
Turtle Creek, Pa.: Frank Schürer.
West Newton, Pa.: Joseph Jovan.

White Valley, Pa.: Jurij Previd.

White, Pa.: J. Poternel.
Black Diamond, Wash.: G. J. Forenza.
Coheton, W. Va.: Frank Kocian.
Thomson, W. Va.: A. Korenchan.
Millwaukee, Wis.: Adolf Mantel in Josp. Tratlak.
Sheboygan, Wis.: John Stampfel in H. Svetlin.

West Alle, Wis.: Frank Skok.
Rock Springs, Wyo.: Louis Taucher in A. Justin.

NAPRODAJ
160 akrov farma za živino in mleko; 10 krav, 2 konja, hiša, soba, hlev 60x60 in druga poslopja. Cena \$8500, \$3000 takoj. — F. Woessner, Stephenson, Mich. (14-16-6)

LI STE BOLNI?

Jaz vam bom ozdravil. Za več kot trideset let sem ozdravil vse bolzni. Kaže, krvine, živčne, ledene in revmatične ter vsakovrstne druge bolzni. Lahko vam pokažem več dokazil naših rojakov, katere smo ozdravili. Jaz sem ozdravil, ko drugi niso mogli. Ne čakajte. Pridite t meni predno je prepozno. Čene so tako, da jih lahko vsakdo zmora. Prelepa brezplačna.

Prof. Dr. H. G. BAER
SPECIJALIST
311 SMITHFIELD STREET PITTSBURGH, PA.
Nasprodi poštnega urada.

Sedaj ali nikoli!

Brez dvoma je to vaša najboljša in zadnja prilika da napravite denar s svojimi močmi, namesto s svojimi rokami. Ali bi naložili deset dolarjev za deset zaporednih tednov, če bi se vam nudila prilika pomnožiti svoj kapital? Mi vam nudimo dobro pot za delati denar in za štediti denar v bodočnosti. Prej ali slej se boste odrekli svojemu ročnemu delu in tedaj se morate poslužiti svojih prihrankov za mirno življenje. Mi vam damo priliko, da se udeležite trgovine, ki se v sedanosti najbolj izplača.

Ne vstavljajte se! Hitite! Pošljite nam takoj samo deset dolarjev in mi vam bomo poslali vse podrobnosti. Če ne soglašate z našim predlogom, vam bomo poslali vaš denar nazaj.

Pošljite svoj denar še danes in pišite na:

Dr. A. S. Condos, Trustee
706 Central Savings Bank Bldg.
Denver, Colo.

Nuga-Tone

Uspehi v dvajsetih dneh ali se vam pa v tveč denar.

Preizkujate bogato rdečo kri, močne stanovitne živce, življenja polne moške in ženske.

Če ste slabega zdravja in pri slabi moči, če se vam spominjate in vaše telo mrabi, če ste se že navežali jemati pomotivna in narcotična sredstva, potem poskusite Nuga-Tone, in izprevideli boste, kako hitro se boste zjutaj drugičnega dnevala devet desetih slovenskih bolniki, kot imajo, anamije, revmatične bolni, glavobol, nevralgije, naprimer slabi tek, neregularni, vetrovi in kolcanje, zapiranje, pomankanje energije, pomankanje živahnosti, nervoznost, nespečnost, imajo iz pomankanja živčne moči, redke zvozdene krvi in slabe krvne cirkulacije.

Vsak od, vsako delovanje telesa je odvisno od živčne sile za svoje življenje in delovanje. Živčna moč je postavitelj stvar za želodec, jetra, ledice, drob, utripanje srca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najboljši uspelen zdravilo za nevrosne in fizične boleznine. Zakaži, ker nastoji iz osmeri važnih sestavin, ki vrajajo zdravje ter jih predpizujejo najalvejši zdravnik. — Nuga-Tone je bogat na sileni in fortostni — ter je hrana krvi in živcem.

Nuga-Tone protivaja življenje v jetra, ter odlaže čreva, da redno delujejo. Odlaže ledice ter seganja iz njih strupene sestavine. Nič več vetrov in kolcanja, teške sapa in pokrivajo se. Nič več bolečin in boleznii Nuga-Tone daje čudoviti tek, dobro prebavo, stanovitne živce ter zdravo okrepitveno spanje.

Nuga-Tone obogati kri, uredi krvno cirkulacijo ter prinese šarenje zdravja v celice in jasmek v oči. Gradi močne in postavne moše, zdravje in krasnejše ženake. Nuga-Tone ne vsebuje omamljivih sredstev, ne vsebuje, katerih se človek navadi. Zavit je v pripraven navojček. Pokrit je z aluokorjem, ugodnega okras, ugoden za jemanje. Poskusajte ga. Priporočili ga boste vsem svojim prijateljem.

NASA POPOLNA GARANCIJA — Cena Nuga-Tone je en (\$1.00) dolar za steklenico. Vsaka steklenica vsebuje dovolj (30) tablet, polne mesečno zdravljenje. Vi lahko kupite šest (6) steklenic, šestmesečno zdravljenje za pet (\$5.00) dolarjev. Jemajte Nuga-Tone dvajset (20) dni. Če niste zadovoljni z uspehom, vrnite preostanek zamo s kreditno ko od vam bomo takoj vrnil denar. Včas, da ne zmorete izgubiti nič penja. — Mi povzročamo ravniki. Nuga-Tone ja na predaji pri vsi dobri lekarni po enaki ceni in enakih garancijih.

KO NAROČATE, SA POSLUŽITE TEGA KUPONA.
NATIONAL LABORATORY, S. 26, 537 So. Dearborn St., Chicago, Ill.

Gospodje: — Prosim, dobite priloženo..... za kar mi pošljite..... steklenice Nuga-Tone.

Ime.....
Cesta in št. ali R. F. D.....
Mesto..... Država.....

Odgovor!

Kadar želite kupiti pravi glasen Columbia trpežni, najnovejši gramofon, in vaše prave Kranjake Columbia plošče, ali pa če rabite uro, veričko, prstane, diament, pišite po dopisnici za brezplačni cenik Vašemu dobro znanemu večletnem trgovcu, IVAN PAJK, 24 Main Street, Conemaugh, Pa., pa boste dobili pravo in pošteno blago in se ne boste kesali za Vaš denar.

Samo en poskus, in videli boste, da je resnica.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJ VEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DEJAVAH.